

1. Úvod do surdopedie

(obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu, terminologie oboru surdopedie)

Kateřina Blatná (350578)

Obor surdopedie

z latinského slova **surdus** = hluchý + z řeckého slova **paidea** = výchova

surdopedie = obor zabývající se výchovou, vzděláním a rozvojem jedinců se sluchovým postižením (SP),
dílčí obor speciální pedagogiky

dříve surdologie, surdopedagogika, akupedie, pedagogika sluchově postižených
Hörgeschädigtenpädagogik, **Education of the deaf/hard of hearing**
od roku 1983 se **vyděljuje od logopedie** jako samostatná vědní disciplína

Předmět zájmu

jedinec se sluchovým postižením

Klasifikace z hlediska etiologie SP

jedinec s prelingválním sluchovým postižením

jedinec s postlingválním sluchovým postižením

Klasifikace sluchových vad dle stupně (WHO)

nedoslýchavost:

lehká (ztráta 20 – 40 dB)

středně těžká (41 – 55 dB)

těžká (56 – 70 dB)

hluchota:

praktická (71 – 90 dB, zbytky sluchu)

úplná, totální (ztráta více než 90 dB)

ohluchlost x prelingvální hluchota

presbyakuzie (stařecká nedoslýchavost)

ušní šelest

Výskyt sluchového postižení

Náplň oboru surdopedie

Prevence

primární:

sekundární:

terciární:

Rozvoj komunikačních kompetencí u jedinců se SP

Výchova a vzdělávání jedinců se SP

Profesní příprava jedinců se SP

Cíl oboru surdopedie

včasná a komplexní péče

předcházení a zmírňování problémů

vývoj a formování kvalit osobnosti

umožnění co možná nejvyššího vzdělání

sociální zapojení

profesní uplatnění

integrace

inkluze

Komplexní péče

zdravotnická

speciálně pedagogická

sociálně právní

rodinná

Mezioborové vztahy

ostatní obory speciální pedagogiky

pedagogika

psychologie

medicínské obory

technické obory

audiologie, audiometrie

fonetika, fonologie

lingvistika, psycholingvistika

sociologie, sociolingvistika

Význam sluchu

rozvoj **komunikace**, sociálních **vztahů**, citových **vazeb**,
možnost **získávání informací** o věcech a dějích v okolí (nejen řečí),
základ pro **vytvoření vnitřní řeči**, pro rozvoj abstraktního **myšlení**,
nositel varovných signálů, vnímání okolí,
pocit osobní jistoty a bezpečnosti,
vnímání pocitu rovnováhy, pohybu přímočarého i otáčivého a polohy těla v prostoru

Speciálně pedagogické terapeutické metody v surdopedii

redukace

kompensace

rehabilitace

Metody v surdopedii

vizuálně - motorické

znakový jazyk

manuálně kódované systémy založené na českém jazyce

orální

auditivně – orální

auditivně – verbální

Přístupy ke vzdělání

monolingvální přístup

bilingvální přístup

totální komunikace

Terminologie

sluchová vada

sluchová porucha

sluchové postižení

Definice hluchoty

medicínská (audiologická) definice

x

definice kulturní menšiny Neslyšících (sociokulturní pohled)

ČZJ a ZČ z pohledu české legislativy

!!! zákon č. 155/1998 Sb., o **komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob**, ve znění **zákona č. 384/2008 Sb.**, (v úplném znění vyhlášen pod č. 423/2008 Sb.) !!!

dříve zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči

... definuje:

český znakový jazyk

9 komunikačních systémů vycházejících z českého jazyka

Český znakový jazyk ...

... není odvozen z českého jazyka, má vlastní lexikon a gramatiku.

„...přirozený jazyk a plnohodnotný komunikační systém tvořený specifickými vizuálně-pohybovými prostředky, tj. tvary rukou, jejich postavením a pohyby, mimikou, pozicemi hlavy a horní částí trupu.“

„...jako komunikační systém hluchoslepých osob v taktilní formě, která spočívá ve vnímání jeho výrazových prostředků prostřednictvím hmatu.“

Znakovaná čeština

vizuálně motorická komunikační forma **odvozená od mluveného jazyka**

využívá **znaky znakového jazyka a gramatiku českého jazyka**

*„ ... **uměle vytvořený jazykový systém** využívající gramatické prostředky češtiny, která je současně hlasitě nebo bezhlasně artikulována. Spolu s jednotlivými českými slovy jsou pohybem a postavením rukou ukazovány odpovídající znaky českého znakového jazyka.“*

„ ... v taktilní formě jako komunikační systém hluchoslepých osob, které ovládají český jazyk.“

Literatura

HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN 978-80-2620-084-0.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. Praha: FRPSP, 1997.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu: 2. díl*. Praha: Septima, 1998.

SKÁKALOVÁ, T. *Uvedení do problematiky sluchového postižení*. Hradec Králové : Gaudeamus – Univerzita Hradec Králové, 2011. ISBN 978-80-7435-098-6.

POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003.

Důležité k zapamatování ☺

surdopedie, spolupráce s jinými obory

význam sluchu

osoba se sluchovým postižením, klasifikace sluchových vad (WHO)

zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob

znakový jazyk není znaková řeč

znakový jazyk je jiná komunikační forma než znakovaná čeština

definice kulturní a definice audiologická